

Landets fylkesmenn

Deres ref.:
Vår ref.: 20/36606-9
Saksbehandler: Fagdirektør Svein Lie
Dato: 02.10.2020

Nasjonale forventninger til kommunenes håndtering ved utbrudd av covid-19

Kommunene har en svært viktig rolle i arbeidet med covid-19-pandemien.

I brev av 4. september fra helse- og omsorgsministeren og kommunal- og moderniseringsministeren til alle landets ordførere om oppfølging av TISK-strategien (Test-Isolering-Smittesporing-Karantene) og finansiering, ble det blant annet formidlet forventninger til kommunenes håndtering.

I tråd med dette har Helse- og omsorgsdepartementet gitt Helsedirektoratet i samarbeid med Folkehelseinstituttet oppdrag om å formidle følgende nasjonale forventninger til kommunenes håndtering av covid-19-pandemien:

- *Kommunene har et kontrollansvar for alle arrangementer, både de med og uten skjenkebevilling. Det er avgjørende at kommunene øker kontrollaktiviteten sin mot arrangementer og at disse overholder smittevernreglene.*
- *Det oppfordres til frivillig registrering av kontaklinformasjon på gjester på serveringssteder. Den nasjonale skjenkestopp oppheves fra midnatt natt til tirsdag 13. oktober og kommunene oppfordres da til å vurdere behovet for lokale tiltak med begrensninger i utøvelse av skjenkebevilling dersom den lokale smittesituasjonen tilsier det. Fra samme tidspunkt må serveringssteder med skjenkebevilling holde oversikt over hvem som er til stede.*
- *Kommunene bes ha skjerpet oppmerksomhet om råd om å ikke gå på jobb/skole med symptomer.*

Helsedirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Jon Hilmar Iversen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

I tilfelle av et lokalt utbrudd der det er økt risiko eller konstatert smittespredning i samfunnet utover avgrensede utbrudd, anbefales det at kommunene raskt vurderer å innføre lokale smitteverntiltak. En del aktuelle tiltak fremgår av følgende liste. Tiltakene må vurderes ut fra den lokale situasjonen og i størst mulig grad målrettes mot der smitten skjer.

- Øke oppmerksomhet på å beskytte sårbare grupper; forebyggende tiltak for å unngå smitte inn i helseinstitusjoner og forsterke råd til risikogrupper.
- Skjerpet oppmerksomhet om råd om å ikke gå på jobb/skole med symptomer (hold deg hjemme).
- Oppfordring til økt oppmerksomhet på avstandsanbefalinger i det offentlige rom, i restaurantbransjen og i kulturlivet.
- Oppfordring om hjemmekontor forsterkes.
- Oppfordring om å unngå kollektivtransport hvis mulig.
- Maksimalt antall som kan samles på offentlige arrangementer reduseres til 50.
- Skjerpet anbefaling om avstand og antall på private arrangementer (eventuelt redusere til maks 5-10 avhengig av situasjon).
- Tillatt åpningstid i restauranter, på barer og kafeer begrenses midlertidig til for eksempel kl. 24. Full stenging kan også vurderes som midlertidig tiltak avhengig av situasjonen.
- Anbefaling om bruk av munnbind i situasjoner der man ikke kan holde avstand, som for eksempel kollektivtrafikk i rushtid.
- Oppfordring til å la flest mulig arrangementer foregå utendørs.
- I kommuner der det er relevant, vurdere å gjøre all undervisning på universiteter og høyskoler digital slik at det blir minst mulig fysisk oppmøte.

Disse tiltakene blir innarbeidet i [Håndbok for overvåking, vurdering og håndtering av covid-19-epidemien i kommunene](#), inkludert nærmere veiledning knyttet til smitte i skoler.

Kommunene må gjøre forberedelser for raskt å kunne iverksette tiltak, herunder avklaring av ansvar, kommunikasjon mv. Kommunene bør vurdere å ha avtaler om samarbeid med andre kommuner og helseforetak for å sikre tilstrekkelig kompetanse til å gjøre vurderinger, og ev. samordning av tiltak ved utbrudd

Smitteverntiltakene som innføres lokalt må være basert på den lokale smittesituasjonen og tilfredsstillende kravene i smittevernloven. Dersom enkelte kommuner eller kommuner i en region med høyt smittepress ikke iverksetter nødvendige tiltak vil regjeringen på bakgrunn av råd fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet vurdere oppfølging og om nødvendig vedta tiltak for enkelte deler av landet i tråd med smittevernloven for å sikre at en tar kontroll på smittespredningen.

Webinar og oppdaterte nettsider

Det er viktig å bygge på erfaring fra tidligere utbrudd. Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet oppdaterer derfor kontinuerlig veiledningsmaterieell på nettet i tillegg til at vi arrangerer webinar hver 14. dag for å formidle nye erfaringer. Videre tiltak for å sikre erfaringsdeling og informasjon er:

- Månedlig webinar for kommuneleger for å dele erfaringer fra utbruddshåndtering i tillegg til åpen spørsmål- og svar-runde. Opptak av webinarne legges deretter ut på Sykdomspulsen for kommunehelsetjenesten som er tilgjengelig for alle kommuneleger og fylkesmenn.
- Utarbeidelse av øvelser/scenarier til bruk i kommunene i samarbeid med Helsedirektoratet. Scenariene bygger på erfaringer fra tidligere utbrudd. Dette vil bli innlemmet i Håndbok for overvåking, vurdering og håndtering av covid-19-epidemien i kommunene.
- Utvikling av flere enkle verktøy med brukerveiledning som kommuner kan benytte i utbruddssituasjoner (f.eks. enkle maler for pasientlister og beskrivende analyser).
- Videre arbeid med utarbeidelse av e-læringsmaterieell for smittesporing i samarbeid med Helsedirektoratet.
- Bistand til kommuner med sammenstilling, analyse og utarbeidelser av rapporter/oppsummeringer etter utbrudd med fokus på læringspunkter/anbefalinger som kan deles med andre kommuner.

I tillegg har Nasjonalt smittesporingsteam ved FHI regelmessige og ofte daglige møter samt utstrakt rådgivning per mail og telefon med kommuner som har pågående utbrudd.

FHI har dessuten telefonrådgivning til kommunene og helsetjenesten. Dette er særlig viktig og mye brukt er den døgnåpne Smittevernvakta. Dette trekkes ofte fram av kommunelegene som en nødvendig og god støtte i pressede situasjoner og ved vanskelige beslutninger.

«Håndbok for kommunelegene»

[Håndbok for overvåking, vurdering og håndtering av covid-19-epidemien i kommunene](#) publisert av FHI inneholder råd for kommunelegenes oppdaging, vurdering og håndtering av lokale utbrudd. Den vil inneholde en liste over noen aktuelle tiltak samt erfaringer fra en rekke kommuner om valg av tiltak i gitte situasjoner. Listen må brukes basert på situasjonen lokalt, slik at tiltakene er rettet mot den aktuelle situasjonen. Håndboka inneholder også veiledning om vedtak om tiltak og om kommunikasjon om tiltak. Dermed kan kommunene bedre forberede seg på en situasjon der de må iverksette tiltak raskt.

Kommunikasjon

Kommunikasjonstiltak er et sentralt virkemiddel. Både Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet har kontinuerlig oppdatering av råd og oversikt over publikasjoner på sine hjemmesider og kan gi støtte ved vurdering av lokalt utbrudd. I kapittel 7 i Håndbok for overvåking, vurdering og håndtering av covid-19-epidemien i kommunene beskrives hvilke kommunikasjonstiltak kommunene bør forberede seg på, og hva de kan få bistand til fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet, inkludert budskapsutforming, aktuelle kanaler med mer. Kapittel 7 blir nå revidert og vil bli oppdatert med det første.

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet arbeider også med en kommunikasjonspakke som kommunene kan benytte seg av ved behov. Denne pakken vil inneholde sjekklister for kommunikasjon, mal for nettsak og forslag til budskap til bruk ved lokale utbrudd. Etter planen vil informasjonspakken bli sendt ut til fylkesmennene og publisert på Helsedirektoratets nettsider i oktober.

Anmodning til fylkesmennene

Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet ber fylkesmennene følge opp innholdet i dette brevet i sin kontakt med kommunene.

Vennlig hilsen

Svein Lie e.f.
fagdirektør

Jon Hilmar Iversen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Landets regionale helseforetak;KS-KOMMUNESEKTORENS
ORGANISASJON;FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no;Helse- og omsorgsdepartementet